

zijn werk voor de inwoners van Zevenbergen « die daardoor meer van hun woonplaats zullen leeren en daarom ook meer waardeeren en hoogachten ». Maar tevens wordt Zevenbergen, dat van beteekenis was in de tweede helft van den 80-jarigen oorlog en na 1625 een neutraal gebied vormde, ingeschakeld in de internationale geschiedenis en verbindt het verleden van eigen bodem met dat van het vaderland. Dàt maakt het boek interessant.

Wel moeten wij daar niet zoeken de critisch uitgewerkte dorps-geschiedenis. Veeleer beteekent het boek een verzameling van belangrijke en interessante gegevens geput uit archiefstukken, en die gerangschikt zijn in hoofdstukken — 30 in getal —. Daardoor juist beantwoordt de studie zoo fijn aan het vooropgezette doel en is zoo welkom.

A. E.

* * *

In het *Jaarboek* van 1941 van den *Kunst- en Oudheidkundigen Kring Deinze*, plaatst Maur. DE MEULEMEESTER, C.SS.R. een zeer gewaardeerde bijdrage over *Een Norbertinessenklooster te Petegem in de 12de eeuw*. — 22 blz.

In deze bladzijden hebben wij een korte schets als toelichting der enkele dokumenten welke tot ons kwamen over een kloosterstichting, die om reden van haar kortstondig bestaan geen vermelding heeft in de monasteriologie van Ch. L. Hugo, noch in het Répertoire van R. Van Waefelghem.

Wel wordt beweerd dat een nederzetting van Premonstratenser nonnen vanuit Petegem overging naar Serskamp, en zich definitief vestigde te Tusschenbeek.

P. De Meulemeester bewijst thans dat tegelijker tijd met de nieuwe stichting te Serskamp, het klooster te Petegem voortleefde.

Bij de stichting van een abdij te Salegem bij Vracene in het Waasland, in 1137, bepaalde bisschop Simon van Doornik, dat een eigendom te Petegem aan de Leie ter beschikking zou worden gesteld voor een klooster van godsdienstige vrouwen, en — volgens den tekst — bestond aldaar op dat oogenblik een nederzetting van Norbertijnen. Waarschijnlijk werden de gebouwen, hovingen en akkers, welke ze betrokken, ter beschikking gesteld van de kloosterzusters.

Men heeft getracht thans de plaats van het stift te situeeren, en dit met behulp van een kaart van Petegem uit een landboek van 1780. Daarop komt een tamelijk groote vijver voor, en het vermoeden wordt geopperd dat de nederzetting in die buurt lag, want... de

nonnen aten veel visch volgens haren regel ! Een bewijs is het wel niet !

Het grondeigendom was primitief ter beschikking gesteld geworden van den Norbertijner abt van de St. Martinusabdij te Laon, maar bij de stichting van de abdij te Salegem ging de *paternitas* op het norbertinessenklooster over op den prelaat dezer abdij, die in ruil voor het goederenbezit moest zorgen voor het levensonderhoud der zusters. De abdij had trouwens te Petegem het begevingsrecht der kerk, goedgekeurd bij bulle van paus Innocentius II in 1141 en van paus Eugenius III in 1147.

Wanneer in 1138 de abdij van Salegem naar Drongen werd overgebracht, bevond zij zich meer in de onmiddellijke buurt van het vrouwenklooster, en kon beter zich van haar plicht kwijten.

Reeds in 1151 ging een deel van deze kloostergemeente een nieuwe stichting beginnen te Serskamp bij Wetteren, — het latere vrouwenstift van Tusschenbeek.

Buiten de stichtingsoorkonde zijn nog drie andere charters over Petegem voorhanden : Een van graaf Philips van den Elzas, van 1177, die vóór zijn kruisvaart, bij een schenking van vrome instellingen, o.m. aan de nonnen van Petegem 50 *solide* schenkt. In 1190 begiftigt hij de zusters met een aanzienlijke eigendom : 12 bunder heide, genaamd Cobfort en gelegen bij Deinze. Het derde charter is van graaf Boudewijn IX van Constantinopel, die, in 1197, tien bunder heide toevoegt aan de *wastina* of heide door zijn oom graaf Philips geschonken.

Kort na 1200 schijnt het klooster opgehouden hebben te bestaan. Over de oorzaken die daartoe aanleiding gaven zijn slechts gissingen. Was bij de opslorping van het goed der zusters door het kloostergoed van Drongen, en wellicht de magere uitkeering daarop, het levensbestaan der kloostergemeente onmogelijk geworden ? Was de kloostergemeente die van Serskamp-Tusschenbeek gaan vervoe-gen ? Was de toevoer van nieuwe elementen naar het Norbertinessen kloosterleven afgesneden geworden door den alsdan opluikenden drang naar het armoede-ideaal van Sint Franciscus, dat het einde der 13de en begin der 14de eeuw beheerschte ? Bewijzen kan men niets.

De vele bunders heide, welke primitief te Petegem den grondslag van het kloostergoed vormden, en die later ontgonnen werden, duiden op den invloed op economisch gebied, die te Petegem de kloosterstichting overleefde. — Aldus P. De Meulemeester.

A. E.